

พระราชานิทาน

ลักขณา ชาปู้

อาจารย์
คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว...

นิทาน เป็นเรื่องเล่าหรืองานเขียนที่มุ่งเน้นให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน โดยมีวัตถุประสงค์อื่นรองลงมา เช่น เพื่ออบรมสั่งสอน แสดงตัวอย่าง อธิบายเหตุ ในบางครั้งนิทานก็ส่งอิทธิพลต่อความคิด ภาพจำ ของผู้อ่าน เช่นกัน บทความนี้ เขียนขึ้นเพื่อน้อมถวายความอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยมุ่งนำเสนอพระราชกรณียกิจ พระราชจริยวัตร และพระอัจฉริยภาพ ผ่านภาพจำ ของพระราชทานที่ปรากฏในนิทาน

เมื่อกล่าวถึงพระราชทานในนิทาน ภาพที่ปรากฏจากการประมวลความความทรงจำของเราคงคล้ายคลึง กัน คือ ใส่เสื้อคลุมสีแดง สวมมงกุฎสีทอง นั่งอยู่บนบัลลังก์ แสดงท่าทางขี้นิ้ว มีข้าราชการบริพารหมอบกราบ คอยรับใช้ อาศัยอยู่ในปราสาทหลังใหญ่ มีหอคอยที่สูงหลังคายอดแหลม ภายในพระราชวังจะมีสวนดอกไม้ร่มรื่น เป็นที่เจริญตาเจริญใจ พระราชทานจะมีความรู้ความสามารถในทุกด้าน ในยามว่างก็เสด็จประพาสป่าเพื่อล่าสัตว์ เมื่อได้อ่านนิทานเราทั้งหลายเชื่ออย่างนั้น แต่ในขณะที่เราโตมาภายใต้ร่มพระบารมีของพระราชทานพระองค์นี้ บางภาพในนิทานดูเลือนราง ในขณะที่บางภาพมีความกระจ่างชัดและเราเชื่ออย่างสุดหัวใจว่าพระราชทาน เป็นเช่นนั้นจริง ๆ

“กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีพระราชทานองค์หนึ่งมีพระสิริโฉมงดงาม”

พระราชทานของปวงชนชาวไทยนั้น ไม่ได้ทรงงามเพียงพระสิริโฉม หากแต่ความงามของพระองค์มาจาก พระราชทานที่เปี่ยมด้วยพระเมตตา แววพระเนตรที่ทอดมองประชาชนของพระองค์งดงาม อบอวน เปี่ยมไป ด้วยความห่วงใย พระนาสาที่มีหยาดพระเสโทเมื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชนปรากฏให้เห็นเสมอ ล้วนเต็มไปด้วยพลังอันงดงาม พระโอษฐ์ที่แย้มพระสรวลเมื่อได้อยู่ท่ามกลางประชาชนของพระองค์ ทุกพระอิริยาบถล้วนงดงาม ซึ่งเราได้พบเห็นภาพเหล่านี้จากข่าวในพระราชสำนักบ้าง จากภาพถ่ายบ้าง ทุกภาพล้วนเป็นภาพจำที่งดงามของเราชาวไทย

“พระราชทานอาศัยอยู่ในปราสาทหลังใหญ่”

พระราชทานในนิทานมักอยู่ในปราสาทหลังใหญ่ ยอดปราสาทสูงเสียดฟ้า รอบปราสาทมีสวนดอกไม้ อันน่ารื่นรมย์ ในปราสาทมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย มีข้าทาสบริวารคอยรับใช้ วรรณกรรมไทยบางเรื่อง ได้แต่งบทชมสวนหรืออุทยานของพระราชทานที่สวยงามอย่างวิจิตร แต่พระราชทานของคนไทย ทรงมีพระราชวังและ พระตำหนักทั่วแผ่นดิน ไม่ได้มีไว้สำหรับพักผ่อนหาความสำราญหากแต่มีไว้เพื่อประทับระหว่างเสด็จเยี่ยมเยียน ประชาชนและใช้เป็นพื้นที่สำหรับทดลองงานเพื่อประชาชนของพระองค์ โดยเฉพาะสวนจิตรลดาโรฐาน และพระตำหนักจิตรลดาโรฐาน ซึ่งพระราชทานได้ใช้เป็นสถานที่ทดลองเพาะเลี้ยงปลา เลี้ยงโคนม และอีกหลาย

โครงการ ขอยกบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นบทชมบ้านเมืองที่ทำให้เราเห็นภาพของพระตำหนักจิตรลดารโหฐานได้อย่างชัดเจน

ทรงพระราชนิพนธ์นำชมพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในกรุงเทพมหานครไว้ใน “คำฉันท์ดุชฎีสั่งเวยและกาพย์ขับไม้กล่อมพระศรีนราธิราชกิริณี” ความตอนหนึ่งว่า¹

“สวนจิตรลดาดาด	พระนิเวศน์ ณ ธาณี
เนืองค้ำพระทรงศรี	นครเศรษฐมินทร์
เขตวังมโหฬาร	ทศนาถมาจินต์
แลห้องสนามตึณ	ฤกษ์ขึ้นระเบียบเคียง
เป็นที่ ๓ ทดลอง	กิจผองก็รายเรียง
นาไร่ฝั้วมองเมียง	จะเจอะพีชและยั้งฉาง
โคนมก็มีอยู่	พิศดู ณ ตามทาง
บ่อปลากระไว้วาง	ก็เพาะพันธุ์มัจฉา
มากยิ่งละสิ่งหลาก	ละก็ยากจะพรรณา
ตัวอย่างก็ยกมา	ฤกษ์เห็นจะเพียงพอ
โรงช้างอร่ามบุษ	ยะสุดจะเย็นยอ
พี่เลี้ยงและความหมอ	ก็จะเลี้ยงพนอชู”

นอกจากนี้ในการเสด็จแปรพระราชฐานจะมีพระตำหนักในภูมิภาคต่าง ๆ เป็นสถาปัตยกรรมที่เรียบง่าย ทว่างดงาม เหมาะแก่การทรงงานและประทับ ขณะเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรและตรวจงานในโครงการต่าง ๆ เช่น วังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ จังหวัดนราธิวาส พระตำหนักเขาน้อย จังหวัดสงขลา พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ พระตำหนักคอดอยตุง จังหวัดเชียงราย พระตำหนักกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา พระตำหนักเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พระตำหนักภูพานราชินีเวศน์ จังหวัดสกลนคร พระตำหนักหนองประจักษ์ จังหวัดอุดรธานี พระตำหนักสิริยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มีพระราชองค์หนึ่งเป็นผู้มีปัญญามาก

ในนิทานนั้นพระราชามีความเฉลียวฉลาดและมีไหวพริบปฏิภาณมากกว่าบุคคลทั่วไป มีนิทานหลายเรื่องทีกล่าวถึงการศึกษาของพระราชาวาเรียนเก่ง เรียนสิ่งได้ก็สามารถทำได้ทั้งหมด เช่น ในวรรณคดีของไทย เรื่องพระอภัยมณี เริ่มเรื่องนั้นพระอภัยมณีและศรีสุวรรณจากบ้านเมืองไปเรียน ได้เดินทางไปสำนักทิตาปาโมกข์ และร่ำเรียนกระทั่งชำนาญตั้งบทกลอนที่บรรยายถึงความเชี่ยวชาญของพระอภัยมณี เมื่อคราไปเรียนโดยมีอาจารย์สอนเพลงปี่ให้แก่พระอภัยมณี ว่า

แล้วพาไปยอดเขาให้เป่าปี่	ที่อย่างดีสิ่งใดก็ได้สิ้น
แต่เสื่อข้างกลางไพรถ้าได้ยิน	ก็ลืมน้ำหญาเข้ามาฟัง

¹ ข้อมูลจาก ประวัติความเป็นมาพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน http://www.rspg.or.th/plants_data/palace/chitralada

หรือจากนิทานพันหนึ่งทิวา ที่กล่าวถึงกษัตริย์องค์หนึ่งว่า

“ในสมัยกาลของเจ้ากาลีพนี้ พงศาวดารได้กล่าวยกยอเกียรติคุณของพระองค์ว่า จะหาเจ้าองค์ใดมีรูปแลลักษณะสง่างามมีพระทัยโอบอ้อมอารีแลกล้าหาญเท่าเทียมเจ้ากาลีพเป็นไม่มี ทั้งเป็นปราชญ์รู้สรรพแปลแก้ไขในคัมภีร์โกหร่าน แลทรงจำโอวาทสั่งสอนของพระมหามนต์ไว้ได้ทั้งหมดว่าทำไมไม่มีเจ้ากาลีพก็ต้องนับว่าเป็นบุรุษอันเอกอยู่ในทวีปเอเชีย และมีอำนาจแปลกประหลาดดั่งพินิกสันกกายสิทธิ์แห่งบูรพาทิศละนั้น”²

พระราชกรณียกิจของชาวไทยนั้นทรงเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยพระปัญญาอย่างยิ่งทรงศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมในทางโลกนั้นพระองค์ทรงเรียนรู้ในหลายศาสตร์ เช่น ด้านภาษา ทรงเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมันและละตินตั้งแต่พระเยาว์ การศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของพระองค์คือ เมื่อทรงขึ้นครองราชย์ ขณะทีเสด็จกลับไปทรงศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์ ทรงเปลี่ยนจากวิชาด้านวิทยาศาสตร์ไปศึกษาด้านกฎหมาย การเมืองและสังคมศาสตร์แทน พระราชกรณียกิจ พระราชจริยวัตร พระอัจฉริยภาพและโครงการกว่าสี่พันโครงการ เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นความสามารถในศาสตร์ทุกแขนงของพระองค์ได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ บริหารศาสตร์และทุกศาสตร์ประดามีในโลกนี้ ขอยก ๑ ศาสตร์ที่พระราชกรณียกิจของเราทรงทำด้วยความสนพระทัยและด้วยความรักกระทั่งได้รับพระราชสมัญญานาม ในศาสตร์นี้ว่า อัครศิลปิน ขอยกตัวอย่างในด้านการดนตรี มีการกล่าวไว้ในหนังสือกลางใจราษฎร์ (2559: 74) ว่า

“วันพุธที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นวันสำคัญต่อประวัติศาสตร์การดนตรีของครอบครัวมหิดล นั่นคือพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระอนุชาได้ทรงเริ่มการเรียนดนตรีในห้องทรงพระอักษร พระตำหนักวิลล่าวัฒนา ครูไวเบรทซ์นั้นเป็นชายร่างเล็กชาวแคว้นอัลซาส พระเจ้าอยู่หัวทรงรุ่มพระอนุชาให้เสด็จเข้าไปเรียนก่อนเป็นองค์แรก ซึ่งการเรียนการสอนก็ผ่านไปอย่างรวดเร็ว” ซึ่งพระองค์ทรงมีความพอพระราชหฤทัยในเรื่องดนตรีมาก ทั้งได้เรียนรู้ถึงการแต่งเพลงและการเล่นดนตรีแบบเข่าวง มีเรื่องเล่าหนึ่งน่าสนใจว่า ขณะที่พระองค์เจ็บพระคอไม่สามารถเป่าเครื่องดนตรีได้ ทรงให้หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์³ ทรงเป่าแซกโซโฟนและพระองค์เป็นผู้กดบรรเลงเป็นเพลงขึ้นได้ ทำให้หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริประทับพระทัยในพระปรีชาสามารถและความมุ่งมั่นในเรื่องดนตรีของพระองค์อย่างยิ่ง และก็เป็นทีประจักษ์แจ้งว่า บทเพลงพระราชนิพนธ์นั้นเป็นบทเพลงที่ไพเราะ ทั้งท่วงทำนองและเนื้อหา

ในทางธรรมนั้น พระราชาทรงศึกษาธรรมะจากครูอาจารย์ทั้งหลาย พระองค์ทรงผนวช เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๔๘๙ โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงเป็นพระราชอุปัชฌาย์ และมีสมเด็จพระญาณสังวร⁴ เป็นพระพี่เลี้ยง การศึกษาทางธรรมนี้สมเด็จพระญาณสังวร ทรงให้สัมภาษณ์ปรากฏในหนังสือสองธรรมราชาว่า ในหลวงทรงพระผนวชด้วยพระราชศรัทธา ประกอบด้วยพระปัญญาและทรงปฏิบัติพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดและทรงเข้าพระราชหฤทัยถึงสาระแก่นสารสำคัญของพระพุทธศาสนา ดังที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ผู้ปฏิบัติหน้าที่ไวจกรในครั้งนั้นได้แสดงทางวิทยุกระจายเสียงว่า “พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเข้าพระราชหฤทัยในธรรมะดังที่ได้แสดงไว้เป็นหมวด ๆ ใน นวโกวาท ตั้งแต่ทุกหมวด ๒ เป็นต้น เมื่ออ่านดูเป็นหมวด ๆ ไปแล้วก็จะสับสน แต่ก็ได้ทรงเข้าพระราชหฤทัยว่า สรุปลงได้ในหลักแห่งไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา และก็ถือเทียบได้กับแนวปฏิบัติทางตะวันตก แนวศีลก็เท่ากับจริยธรรม Ethics แนวสมาธิ เท่ากับ Psychology หรือจิตวิทยา แนวปัญญาเท่ากับ Philosophy หรือปรัชญา แนวศีล สมาธิ ปัญญา ทางพระพุทธศาสนานั้นถูกต้องลึกซึ้งยิ่งนัก” นอกจากนี้พระองค์ยังหาโอกาส ในการสนทนาธรรมกับพระอาจารย์

² จากเรื่อง เจ้ากาลีพแลพระธิดาเจ้ากรุงจีน ใน พันหนึ่งทิวา

³ พระยศในขณะนั้น

⁴ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

หลายรูปและทรงบันทึกเทพคำสอนและคำสอนกัมมัฏฐานของพระอาจารย์ทั้งหลายไว้ฟังและพระราชทาน แก่ข้าราชการบริพารเสมอ ไม่เพียงแต่ทฤษฎีเพราะพระองค์ทรงเป็นนักปฏิบัติอย่างเป็นเลิศ ซึ่งส่งผลให้ข้าราชการ ที่ปฏิบัติงานกับพระองค์ปฏิบัติตาม พระองค์ทรงให้คำแนะนำเรื่องการปฏิบัติสมาธิแก่ข้าราชการอยู่เสมอ

“มงกุฏของพระราชานั้นสีทองเหลืองอร่ามประดับด้วยเพชรนิลจินดาอันหาว่ามีได้”

ในนิทานนั้นพระราชาก็สวมมงกุฏสีทอง มีเพชรนิลจินดาประดับอย่างสวยงาม ในละครจักร ๆ วงศ์ ๆ ของไทยก็ยังนิยมให้พระราชานำเรื่องสวมมงกุฏที่มีรูปร่างคล้ายงูขาดเวลาทำให้เราจดจำภาพของพระราชานี้ว่าเป็นเช่นนั้น เมื่อสวมมงกุฏนี้แล้วพระราชาก็มีอำนาจในการชี้ิ้วสั่งให้ใคร ๆ ทำตามที่ต้องการได้ แต่ในความเป็นจริง พระราชาของไทย จะสวมมงกุฏที่เรียกว่า พระมหาพิชัยมงกุฏ ทำด้วยทองคำหนัก ๗.๓ กิโลกรัม ซึ่งจะทรงสวมเพียงครั้งเดียวตลอดรัชสมัย ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในการสวมมงกุฏครั้งนั้นไม่ได้ เพื่อใช้อำนาจใด ๆ หากแต่เป็นวันที่พระองค์ทรงตั้งพระราชปณิธานในการดูแลประชาชนของพระองค์ และพระองค์ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

นอกจากมงกุฏแล้ว พระราชานิทานยังสวมเสื้อฝ้ายอย่างงดงามหากแต่พระราชานี้ของไทย ทรงใช้สอยอย่างประหยัด เช่น ฉลองพระองค์ ทรงใช้ฉลองพระองค์ชุดเดิมเป็นเวลาหลายปี โปรดผ้าที่ทอในประเทศไทย เมื่อชำรุดจะสั่งให้ช่างซ่อมแซมจนกว่าจะใช้งานได้ ฉลองพระบาทที่ชำรุดก็ทรงส่งซ่อมให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิม แม้กระทั่งสิ่งของเครื่องใช้เช่น ดินสอไม้ทรงงาน ที่ทรงเบิกใช้เพียง ๑๒ แท่ง ต่อปี ใช้กระทั่งดินสอกุด หรือ หลอดยาสีพระทนต์ที่ทรงใช้อย่างคุ้มค่าเมื่อหมดก็นำด้ามแปรงรีดเพื่อให้ใช้ได้หมดหลอดอย่างแท้จริง

พระราชานี้ได้พบกับเจ้าหญิงผู้มีสิริโฉมงดงาม

พระราชานี้มีความรักกับพระราชินี ช่วงหนึ่งของบททดสอบความรักคือ พระราชานี้ต้องเดินทางกว่า ๖๐๐ กิโลเมตรจากประเทศสวีเดนไปอังกฤษ เพื่อไปหา ม.ร.ว.หญิงสิริกิติ์ กิติยากร⁵ ที่ต้องตาม ม.จ.นักขัตตมงคล กิติยากร ที่ไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทย ประจำพระราชสำนัก เซนต์เจมส์ ประเทศอังกฤษ โดยมีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมรส วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๙๓ หากเราอ่านนิทานนี้คงเป็นตอนจบของเรื่องเพราะพระราชานี้ได้ครองรักกันตลอดไป หากแต่ความเป็นจริงหน้าที่ของพระราชานี้และพระราชินีนั้นได้เริ่มขึ้นและไม่มีเวลาใดที่ทั้งสองพระองค์จะวางเฉยต่อความทุกข์ร้อนของประชาชน สองพระองค์ทรงเคียงข้างกันในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของอาณาประชาราษฎร์ ในขณะที่พระราชานี้ทรงใช้พระปัญญาในการแก้ปัญหา อีกพระองค์จะทรงดูแลและคอยทำนุบำรุงสิ่งที่ตั้งงามไม่ให้เสื่อมถอย ทั้งในด้านศาสนา และศิลปวัฒนธรรม พระราชินีทรงเป็นคู่บุญบารมีของพระราชานี้โดยแท้

ในเวลาว่างพระราชานี้จะประพาสป่าเพื่อล่าสัตว์

พระราชานี้ในนิทานมักมีกิจกรรมคือการเข้าป่า เพื่อล่าสัตว์ เป็นการแสดงถึงพระปรีชาสามารถในการยิงธนู หรือการใช้อาวุธต่าง ๆ แต่พระราชานี้ของไทย ทรงเข้าป่าเพื่อเรียนรู้ สังเกตปัญหา นำไปสู่การสร้างป่า สร้างน้ำ สร้างอาหาร และดูแลประชาชนของพระองค์ ไม่เพียงแต่ป่า หากแต่รวมถึง ดิน น้ำ สิ่งแวดล้อม พระองค์เสด็จไปทุกที่ ที่มีปัญหา หลังจากนั้นจะมีแนวพระราชดำริและโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยบำบัดทุกข์ของประชาชน เช่น โครงการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา

⁵พระยศในขณะนั้น

ห้วยฮ่องไคร้ โครงการทดลองแก้ปัญหาดินเปรี้ยว แนวพระราชดำริ “แก้งดิน” แนวพระราชดำริ “ห่มดิน” โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก โครงการเชื่อมขุด้านปรกการชล โครงการน้ำดีไล่น้ำเสีย แนวพระราชดำริ “แก้มลิง” โครงการพระราชดำริฝนหลวง และอีกกว่า สี่พันโครงการตลอดระยะเวลา กว่า ๗๐ ปี

พระราชทานมีของวิเศษไว้ช่วยเหลือประชาชน

พระราชทานมีของวิเศษเพื่อช่วยให้ประชาชนพ้นอันตราย เช่น มีคาถาวิเศษ มีทิววิเศษ มีเครื่องดนตรีอันวิเศษ ไว้ช่วยเหลือในยามคับขัน แต่พระราชทานของชาวไทย ทรงมีศีล สมาธิ และปัญญา พร้อมสติ อันวิเศษคอยช่วยเหลือปวงชนชาวไทย พระองค์ เสกฝน เสกน้ำ เสกอาหาร เสกความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ และด้วยบุญฤทธิ์แห่งพระองค์ทรงเปลี่ยนร้อนกลายเป็นเย็น ขอยกตัวอย่างที่ผู้เขียนได้ประสบแก่ตนเอง คือ ในปีที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ครบ ๖๐ ปี มีพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี โดยวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ เสด็จออก ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม ประชาชนคนไทยนับจำนวนมิถ้วนพร้อมใจกันสวมเสื้อสีเหลืองเฝ้าคอยรับเสด็จบริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า ผู้เขียนเดินทางไปแต่เช้ายืนรอชื่นชมพระบารมีอยู่ในบริเวณลานซึ่งแสงแดดในวันนั้นแจ่มใสเหลือเกิน เวลา ประมาณ ๑๑.๒๙ น. พระราชาและพระราชินีเสด็จออก ณ สีหบัญชร เพียงเท่านั้นก็มีเมฆกลุ่มใหญ่แผ่มาบังพระอาทิตย์ ทำให้เรารู้สึกร่มและเย็นขึ้นมาในบัดดล และหลังจากนั้นไม่ว่าความร้อน ความหิว ความเมื่อยล้า ความเบียดเสียด ก็ไม่มีผลต่อประชาชนชาวไทยอีกต่อไป เพราะเพียงได้ชื่นชมพระบารมีมีความลำบากกายหรือใจก็ไม่มีผลอีกแล้ว

อุปสรรคในนิทาน

นิทานที่เกี่ยวกับพระราชทาน อุปสรรคของเรื่องมีมากมาย ซึ่งผู้เขียนแยกเป็น ๒ ส่วน คือ อุปสรรคภายในและอุปสรรคภายนอก

อุปสรรคภายใน ในที่นี้หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในประเทศ อันได้แก่ ศักยภาพในการแข่งขันอำนาจปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม แต่ด้วยพระปรีชาสามารถและของวิเศษจากพระราชทานของชาวไทย จึงช่วยให้ประชาชนของพระองค์อยู่ได้อย่างผาสุก อุปสรรคภายในอีกประการคือการเมือง ความตอหน่งในหนังสือกลางใจราษฎร (2559: 112) กล่าวเกี่ยวกับความคิดของพระราชทานกับการเมืองว่า “พระเจ้าอยู่หัวทรงพบกับการพุดอย่างหนึ่งแต่ทำอีกอย่างหนึ่งของคนเป็นจำนวนมาก และแม้จะทรงพบนักการเมืองเจ้าเล่ห์ที่ชอบเข้ามาขัดขวางทำความล่าช้าอย่างโน้นอย่างนี้เสมอ ๆ พระองค์ก็มิได้ทรงไขว่ไขวไปหากแต่ทรงกวาดพระเนตรมองหาไปรอบ ๆ ว่า มีอะไรที่จะทรงสามารถทำได้บ้าง “ตามสิทธิ์” ของพระเจ้าแผ่นดินและจะเป็นประโยชน์ต่อพสกนิกรของพระองค์โดยตรง” เมื่อมีเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้น เราชาวไทยหวังให้พระองค์ช่วยให้ปัญหานั้นคลี่คลาย เช่น เหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖ เมื่อความรุนแรงทางการเมืองอาจถึงลูกลามไปถึงขั้นทำให้ประเทศเกิดความหายนะ พระราชาจึงทรงให้คู่กรณีเข้าเฝ้าและตรัสเตือนสติ ซึ่งหลังจากมีพระราชดำรัสแล้วทำให้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นสงบลง ขออัญเชิญพระราชดำรัสในครั้งนั้นมาเพื่อให้ผู้อ่านได้ซึมซาบและนำไปปรับใช้กับตนเองได้ จากหนังสือกลางใจราษฎร (2559: 186-187) ความว่า

“ ฉะนั้นก็ขอให้ โดยเฉพาะสองท่าน คือ พลเอกสุจินดาและพลตรีจำลอง ช่วยกันคิด คือหันหน้าเข้าหากัน ไม่ใช่เผชิญหน้ากัน เพราะว่าเป็นประเทศของเราไม่ใช่ประเทศของหนึ่งคนสองคน เป็นประเทศของทุกคน เข้าหากันไม่เผชิญหน้ากัน แก้ไขปัญหาเพราะปัญหามีอยู่ตลอดเวลาเกิดจะใช้คำว่า บ้าเลือด เวลาคนมีการปฏิวัติรุนแรงมันล้มตัว ลงท้ายเขาไม่รู้ว่าตีกันเพราะอะไรแล้วก็จะแก้ปัญหาอะไร เพียงแต่ว่า จะต้องเอาชนะ” “แล้วก็ใครจะชนะไม่มีทาง อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือต่างคนต่างแพ้...ถ้าสมมติว่าเฉพาะในกรุงเทพมหานครเสียหายไป ประเทศก็เสียหายไปทั้งหมด แล้วก็จะมียุทธวิธีอะไรที่จะทะนงตัวว่าชนะเวลาอยู่บนกองซากปรักหักพัง”

อุปสรรคภายนอก ในที่นี้หมายถึง ภายนอกประเทศ หากเราอ่านนิทานจะพบว่าพระราชามี พระปรีชาสามารถปราบอริราชศัตรูด้วยศาสตราวุธและปัญญา หากแต่พระราชของชาวไทย ทรงมีพระปัญญา อันเฉียบคม เห็นได้จากการที่เสด็จเยือนต่างประเทศเพื่อเจริญสัมพันธไมตรี หลังจากขึ้นครองราชย์และเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรครบทุกภาค พระราชาและพระราชินี มีพระราชกรณียกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเสด็จเยือน ๒๐ กว่าประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับสากล ขอยกข้อความจาก หนังสือข้ามห้วงมหรรณพ มา ดังนี้

การเสด็จฯ เยือนครั้งนี้ เปรียบเสมือนการพลิกภาพลักษณ์ของประเทศไทย ก่อให้เกิด ความก้าวหน้าการทูตครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ จากประเทศล้าหลังที่กำลังถูกภัยคอมมิวนิสต์คุกคาม และปกครองโดยรัฐบาลที่มัวแต่ยุ่งอยู่กับการแก้ปมความวุ่นวายในบ้านตัวเอง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงใช้พระปรีชาสามารถด้านภาษาและวิชาการหลายแขนงรวมถึง พระราชอารมณ์ขัน เปลี่ยนสายตาชาวโลกที่มีต่อเมืองไทยอย่างสิ้นเชิง มีกระแสพระราชดำรัส อย่างเป็นทางการมากกว่า ๖๐ ครั้งและไม่มีการเตรียมตัวอีกหลายครั้ง

เช่นพระราชดำรัสที่ตรัสต่อประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงท่าอากาศยาน กรุงวอชิงตัน ใน พ.ศ.๒๕๐๓ ว่า

“ข้าพเจ้าเกิดในประเทศนี้ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงมีความรู้สึกที่ว่า สหรัฐอเมริกาคือบ้านเกิดด้วยเหมือนกัน การมาเยือนครั้งนี้จึงค่อนข้างจะเป็นการเดินทางที่มีความรู้สึกผูกพัน”

เพียงเริ่มต้นก็แสดงให้เห็นถึงพระสติปัญญาในการเจริญสัมพันธไมตรีอย่างยิ่งยวด ในการเสด็จครั้งนี้ ทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของนานาชาติดีขึ้นอย่างมาก นอกจากนี้ไม่มีศัตรูแล้วยังได้มิตร อีกด้วย

แล้วพระราชากับพระราชินีก็ปกครองบ้านเมืองอย่างมีความสุขสืบไป

โดยมากนิทานมักจบเพียงเท่านี้ ผู้อ่านรู้สึกอึดอัดและมีความสุข ชีวิตจริงเราอยากให้อจบเพียงเท่านี้ แต่ก็เป็นไปไม่ได้ การเสด็จสวรรคต ของพระราชาสรางความเศร้าโศกแก่ปวงชนชาวไทยอย่างไม่สามารถหาสิ่งใด มาเปรียบได้ พระองค์ทรงเป็นยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นผู้ให้อย่างแท้จริง ให้ความสุข ความรู้ ความคิด และ ให้แนวทางในการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าเพื่อผู้อื่น การเสด็จสวรรคตเป็นพระบรมหารัชมงคลที่พระราชบิดาแสดงให้ เราเห็น อันจะเป็นแรงกระเพื่อมของสังคมไทยที่คนทั้งหลายตื่นตัวในการทำเพื่อผู้อื่นหรือดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า แม้ไม่ได้จบด้วยประโยคที่ว่า *แล้วพระราชากับพระราชินีก็ปกครองบ้านเมืองอย่างมีความสุขสืบไป* แต่รอยทางและ ความรักที่มีต่อพระราชบิดาพระองค์นี้จะทำให้คนไทยลุกขึ้นมาเดินตามแนวทางอันประเสริฐที่พระองค์ทรงวางไว้ให้ ผู้เขียนจึงหวังใจให้ตอนจบของเรื่องนี้เป็นการจบแบบไม่สิ้นสุดด้วยประโยคที่ว่า

แล้วประชาชนก็เดินตามรอยพระยุคลบาท ที่พระราชบิดาของพวกเขาวางแนวทางไว้ให้ได้อย่างมีความสุขสืบไป

ท้ายนี้ ขอน้อมถวายความอาลัยด้วยเนื้อหาของบทเพลงที่เกี่ยวกับพระราชบิดาและนิทานในบทเพลง “พระราชบิดาในนิทาน” ประพันธ์คำร้องและทำนองโดย มาเซน อาลี ซาห์ ผู้เรียบเรียง ใจเอื้อ โกลธรณสังกร, มาเซน อาลี ซาห์ดังนี้

เพลง พระราชาในนิทาน

เขาบอกพระราชา ที่อยู่ในนิทานจะใส่มงกุฎอันแสนสวยงามแต่ว่าราชาของฉัน เวลาออกไปทำงาน มีเพียงหมวกเล็กๆ แค่นี้ทั้งใบ

เขาบอกพระราชา มีแต่คนรับใช้จะไปไหนก็แสนจะสุขสบายแต่ว่าราชาของฉันทรงเหนื่อยล้ามากมาย ลำบากเพื่อเราคนไทยทุกๆ คน

เขาบอกพระราชา นั่งอยู่บนบัลลังก์ใส่เสื้อคลุมหนัง บนยอดปราสาทเสียดฟ้าแต่ว่าราชาของฉัน ทรงเดิน อยู่บนผืนหญ้าแก้วอึ่งของพระราชาคือพื้นดิน

เขาบอกพระราชา มาจากบนสวรรค์ได้ฟังอย่างนั้น ฉันรู้มันคือความจริงเพราะว่าราชาของฉัน คือเทวดา เดินดิน ไม่เหมือนที่เคยได้ยินจากนิทาน

ท่านสอนให้เราพอเพียงพากเพียรทำแต่ความดี ทรงสอนมาเจ็ดสิบปีไม่เคยเหนื่อย แต่แล้วข้อความ จากฟ้าบอกว่าถึงเวลาท่านจะต้องทรงพักผ่อนแล้ว

ขอส่งให้เสียงเพลง ดังไปยังสวรรค์ว่าพวกเรานั้นคิดถึงองค์พระราชา ลูกจะทำแต่ความดีเหมือนที่ พ่อเคยสอนมา เพื่อให้พระราชาหลับสบาย

ขอส่งให้เสียงเพลง ดังไปยังสวรรค์ว่าพวกเรานั้น คิดถึงองค์พระราชาลูกจะทำแต่ความดีเหมือนที่ พ่อเคยสอนมาเพื่อให้พระราชาหลับสบาย

เอกสารอ้างอิง

ข้ามห้วงมหรณพ. (2559). กรุงเทพฯ.

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki> (29 กันยายน 2560)

เนื้อเพลงพระราชาในนิทาน[ออนไลน์].แหล่งที่มา :

<https://www.siamzone.com/music/thailyrical/11896> (27 กันยายน 2560)

เบเคอร์คริส. (2556). กลางใจราษฎร์(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ซิลค์เวอร์ม เชียงใหม่.

ปัทมา ทีฆประเสริฐกุล. (2547). ภาพลักษณ์พระมหากษัตริย์ไทยในวรรณคดีสมัยอยุธยา.

อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน[ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.rspg.or.th/plants_data/palace/chitralada/cld4.htm

(27 กันยายน 2560)

พระราชจริยวัตรแห่งความพอเพียง !! ต้นแบบการใช้ชีวิตด้วยความพอเพียงของปวงชนชาวไทย

ตามรอยในหลวง ร.๙ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.tnews.co.th/contents/313858>

(28 กันยายน 2560)

พิมาน แจ่มจำรัส. 2545). รักในราชสำนัก (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : อูษาการพิมพ์.

วชิรญาณ. พระอภัยมณีตอนที่ 1 พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณเรียนวิชา[ออนไลน์].

แหล่งที่มา : <http://vajirayana.org> (27 กันยายน 2560)

เสถียรโกเศศ, นาคะประทีป. (2534. พันหนึ่งทิวา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์น้ำฝน.

อัศววัฒน์ โอสถานุเคราะห์. (2556). สองธรรมชาติ(พิมพ์ครั้งที่ 14). นนทบุรี:

สำนักพิมพ์กรีน ปัญญาญาณ.

Pornphanh. (2560). สถานที่แห่งความทรงจำ พระตำหนักที่ประทับทรงงานของรัชกาลที่ 9

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://travel.mthai.com/blog/144286.html> (28 กันยายน 2560)